

B I L T E N 03/2011

UŽICE, mart, 2011 godina

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“-UŽICE

-ecc. Jovan Mirosavljević, direktor

- dipl. ing. Petar Joković, stručni saradnik za voćarstvo**
- dipl. ing. Miroslav Milivojević, stručni saradnik za stočarstvo**
- dipl. ing. Nebojša Đurić, stručni saradnik za stočarstvo**
- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, stručni saradnik za ratarstvo**
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja**
- dipl. ing. Zorica Lazić, stručni saradnik za zaštitu bilja**
- dipl. ing. Milena Krković, stručni saradnik za zaštitu bilja**

Osnovna delatnost „Poljoprivredne stručne službe Užice“ iz Užica je pružanje saveta odabranim i ostalim domaćinstvima na području svoga rada , koja se ostvaruje kroz:

- predavanja**
- održavanje radionica**
- davanje saveta u Službi**
- davanje saveta telefonom**
- davanje saveta na imanjima zemljoradnika**
- davanje saveta putem lokalnih radija i televizije**
- davanje saveta putem biltena, plakata i brošura**
- postavljanje demonstracionih ogleda**
- održavanje poljoprivrednih izložbi –sajmova**
- pomoć zemljoradnicima oko upisa i obnove u Registru P.G.**
- blagovremeno upoznavanje P.G. sa pojedinim uredbama**
- upoznavanje P.G. sa načinom i vremenom podnošenja dokumentacije radi ostvarivanja sredstava po pojedinim uredbama.**

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266,

E- mail: pssuzice@sbb.rs

Kvalitet –kabastog hraniva(sena)

Kvalitet sena zavisi od vrsta i sorti koje čine travni pokrivač, od ciklusa vegetacije, faze razvića biljaka, klimatskih uslova godine, načina sušenja i lagerovanja, dužine čuvanja i načina korišćenja. Jedan od veoma bitnih faktora je floristički sastav livada.

- Leptirnjače (divlje forme) – Crvena detelina (*Trifolium pratense*), Bela detelina (*Trifolium repens*), Žuti zvezdan (*Lotus corniculatus*)

- Graminea-e – Petlova krestica (*Cynosurus cristatus*), Mirisavka (*Anthoxanthum odoratum*), Ježevica (*Dactylis glomerata*), Mačiji rep (*Phleum pratense*), Zvečac (*Briza media*), Crveni vijuk (*Festuca rubra*), Žuti ovsik (*Trisetum flavescens*), Engleski ljulj (*Lolium perenne*).

Visokim kvalitetom sa ishranu stoke odlikuju se leptirnjače koje se koriste za zasnivanje sejanih travnjaka – lucerka crvena detelina, žuti zvezdan i esparzeta. Karakteristika leptirnjača je visoki sadržaj sirovih proteina, i to vrlo povoljnog sastava za ishranu stoke, zatim bogatstvo u mineralnim materijama i vitaminima.

Od višegodišnjih trava visokog su kvaliteta ježevica, prava livadarka, livadski vijuk, italijanski ljulj, a u ovu grupu se i pored nešto slabijeg kvaliteta ubrajaju mačiji rep i lisičiji rep. Trave sadrže manje proteina, mineralnih materija i vitamina, ali zbog veće svarljivosti organske materije odlikuju se većim sadržajem energije od leptirnjača tako da je njihovo iskorišćavanje u ishrani stoke povoljnije.

Grupa vrsta vrlo dobrog kvaliteta obuhvata francuski ljulj, bezosni vlasen, crveni vijuk, belu rosulju i druge vrste. Vrste lošeg kvaliteta su tvrdača, pasija trava, maljava medunika, šašuljica, trozupka, beskoljenka, trstika i druge.

Tabela 5. Sadržaj hranljivih materija u procentu suve materije

Vrsta	Min. materije	Sir. proteini	Sir. celuloza	BEM	Izvor podataka
Trave- faza klasanja					
Ježevica	11	13	29	-	Demarquilly i Weiss
Livadski vijuk	8	12	31	-	Demarquilly i Weiss
Mačiji rep	7	9	30	-	Demarquilly i Weiss
Engleski ljulj	8	9	30	-	Demarquilly i Weiss
Leptirnjače – početak cvetanja					
Crvena detelina	8.72	16.60	27.00	45.60	Obradović i Stošić
Žuti zvezdan	7.40	19.68	24.20	40.08	Ocokoljić i sar.

Svarljivost organske materije, kao vrlo značajan parametar vrednosti harniva za ishranu stoke, različita je kod različitih vrsta trava i leptirnjača. Podaci o iskorišćavanju suve materije i indeks iskorišćavanja pojedinih vrsta trava koje su ustanovili *Kolarski i sar.*, kao i organske materije i količini hranljivih jedinica na 1 kg suve materije prema ispitivanjima koja navode Demarquilly i Weiss prikazani su u tabeli 6.

Tabela 6. Iskorišćavanje hranljivih materija trava i leptirnjača (*Kolarski i sar.*)

Vrsta	Indeks iskorišćavanja u %	Svarljivost suve materije u %	Svarljivost organske materije u %	Hranljive jedinica na 1 kg suve materije
Trave				
Ježevica	84.30	78.62	77.0	0.81
Livadski vijuk	79.81	75.11	79.0	0.87
Engleski ljulj	79.24	74.66	75.0	0.80
Mačiji rep	89.65	82.80	70.0	0.73
Leptirnjače				
Crvena detelina	78.44	74.00	76.00	0.81
Žuti zvezdan	62.72	67.73	-	-

Najvažniji faktor za kvalitet sena trava i leptirnjača je faza razvića biljaka u momentu košenja. Kako biljka postaje zrelija tako se smanjuje udeo proteina, energije, kalcijuma i fosfora a povećava se zastupljenost vlakana. Ovo je praćeno i sa povećanjem procenta lignina, koji je nesvarljiv i za životinju nedostupan, usleg čega opada energetska vrednost hraniva. Opadanje hranljive vrednosti trava i leptirnjača sa zrelošću nastupa usled smanjenja udela lista, kao svarljivijeg dela biljke (sa većim udelom proteina), i povećanja udela stabljike kao manje svarljivog dela (sa većim udelom vlakana, posebno lignina). Usled toga se smanjuje energetska vrednost hraniva. Sa zrenjem biljke raste ukupan prinos suve materije po jedinici ukupne površine, ali njena hranljiva vrednost veoma brzo opada. Najveća hranljiva vrednost suve materije je u vegetativnoj fazi razvoja biljaka. Međutim, u tom periodu je mali prinos suve materije. Kako biljka ulazi u reproduktivnu fazu i počinje da cveta, ukupan prinos suve materije raste ali njena svarljiva iskoristivost opada.

Postupak sušenja biljne mase je takođe jedan od veoma važnih faktora kvaliteta sena. Cilj sušenja je da se spreči razvoj ubikvitarnih mikroorganizama koji su uvek prisutni na biljkama, a koji bi pokošenoj biljnoj masi mogli da naškode. Dobro osušeno seno ne bi trebalo da sadrži preko 14 – 15 % vlage. U prvom periodu sušenja biljne ćelije su žive, dišu i troše hranljive materije u procesima disanja. Razlažu se rastvorljivi ugljeni hidrati, a potom se i skrob razlaže do monosaharida i disaharida. Pri tome sadržaj celuloze se ne menja, tako da se smanjuje energetska vrednost sena. U prvih 5 – 8 časova sušenja gubici ugljenih hidrata ne bi smeli da budu veći od 4 – 8 %.

Ako u toku spremanja sena biljna masa pokisne dolazi do ispiranja hranljivih materija. Gubici ugljenih hidrata idu do 37 %, dok se azotne materije ispiraju u manjoj meri i to uglavnom iz lišća. Gubi se 67 % mineralnih materija i to *Na* oko 65 %, *P* oko 30 %, *K* skor 50 % a *Ca* oko 30 %. Dolazi i do ispiranja vitamina. Gubi se do 77 % pa čak i do 90 % karotina. Seno brzo pocrni i poprimi izmenjen miris i ukus. Na teritoriji Zaltibora u vreme kada se ostvaruju najveći prinosi trava i leptirnjača namenjenih za proizvodnju sena, često se javljaju nepovoljni klimatski uslovi (česte i obilne kiše), tako da se i pored povoljne faze košenja dobija seno slabijeg kvaliteta.

Đurić Nebojša dipl.ing

PREDLOG HIBRIDA ZA PROLEĆNU SETVU 2011

<p><u>NS 300</u></p> <p>Biljka visine oko 260cm, zelena do pune zrelosti. Klip cilindričan, dužine 20cm, sa 14 redova zrna. Zrno žuto – narandžaste boje, tipa zubana. Masa 1000 zrna 350gr. Setvu vršiti pri sklopu od 70.000 biljaka. Pogodan je za setvu do 500 metara nadmorske visine.</p>	<p><u>NS 3014</u></p> <p>Visina biljke oko 260 cm. Stablo elastično, tolerantan na poleganje. Klip dugačak 25cm, blago konusan, sa 14 redova zrna. Zrno u tipu zubana, žuto-crvenkaste boje. Masa 1000 zrna preko 420 grama. Optimalan broj biljaka u berbi kreće se od 60.000 – 65.000 po hektaru. Pogodan je za gajenje u brdsko – planinskim područjima, do 550 metara nadmorske visine.</p>
<p><u>NS 4010</u></p> <p>Visina biljke oko 280 cm. Formira klip na visini od 105cm. Klip je konusnog oblika, dužine oko 22cm, sa 16 redova zrna. Zrno je u tipu poluzubana, žute boje. Masa 1000 zrna je oko 380 grama. Pri sklopu od 65.000 biljaka može se ostvariti prinos do 13t/ha suvog zrna. Pogodan je za setvu na nadmorskoj visini do 450 metara.</p>	<p><u>NS 4015</u></p> <p>Klip dugačak, konusno – cilindričnog oblika, sa 14 redova zrna. Zrno je u tipu poluzubana, žute boje. Ima potencijal za rodnost od 14t/ha suvog zrna. Preporučeni sklop za setvu 62.000 biljaka po hektaru.</p> <p>4</p>

<p><u>NS 444 – ULTRA</u> Preporučuje se za gajenje na onim parcelama gde je otežano suzbijanje travnih korova (sorghim halepense, Echinochloa crus – galli, Pamicum spp, Agropyrum repens itd.). Klip vrlo dugačak, konusno – cilindričnog oblika sa 14 redova zrna. Zrno je u tipu zubana, žuto – crvene boje. Ima potencijal za rodnoš od 13t/ha suvog zrna. Preporučena sklop setve 60 – 65.000 biljaka.</p>	<p><u>NS 5020</u> Novi hibrid RAO – 500 grupe zrna. Tolerantan prema suši. Klip vrlo dugačak, cilindričnog oblika sa 16 redova zrna. Zrno je u tipu zubana, žuto – crvenkaste boje. Ima stabilan prinos i potencijal za rodnoš od 15t/ha suvog zrna. Preporučuje se sklop biljaka u setvi od 60.000 biljaka.</p>
<p><u>NS 5043</u> Tolerantan prema suši. Dobra je adaptibilnost i stabilnost prinosa. Biljka je visine oko 28 cm. Klip je vrlo dugačak, cilindričnog oblika sa 16 – 18 redova zrna. Zrno je u tipu zubana, žute boje. Ima potencijal za rodnoš od 15t/ha suvog zrna. Preporučena sklop za setvu 62.000 biljaka po hektaru.</p>	<p><u>NS 6010</u> Hibrid tolerantan prema suši, stabilnog i visokog prinosa. Biljka je visine oko 28 cm. Klip dugačak, blago konusnog oblika sa 16 – 18 redova zrna. Zrno je u tipu zubana, žute boje. Masa 1000 zrna je oko 400 grama. Preporučena sklop za setvu 60.000 biljaka po hektaru.</p>
<p><u>ZP 341</u> Visina biljke oko 210 cm. Klip konusan na visini 110cm. Dužina klipa 20cm sa 16 redova zrna. Zrno je u tipu zubana, žute boje. Hibrid tolerantan na sušu i dobre adaptibilnosti. Masa 1000 zrna je 320grama. Preporučuje se za gajenje do 600 metara nadmorske visine. Preporučena sklop 65.000 biljaka. Potencijal za prinos preko 13t/ha suvog zrna.</p>	<p><u>ZP 360</u> Visina biljke 240 cm. Klip cilindričan na visini od 95 cm. Dužina klipa 22 cm, sa 14 – 16 redova zrna. Zrno u tipu zubana, žute boje. Hibrid visoke adaptibilnosti. Masa 1000 zrna 350 grama. Preporučuje se za gajenje do 600 metara nadmorske visine. Preporučena sklop 65.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos do 13t/ha suvog zrna.</p>
<p><u>ZP 434</u> Visina biljke 220 cm. Klip je cilindričan na visini od 105 cm. Dužina klipa 22 cm, sa 14 – 16 redova zrna. Zrno u tipu zubana, žute boje. Hibrid tolerantan na sušu. Masa 1000 zrna 350grama. Preporuka za gajenje do 500 metara nadmorske visine. Preporučena sklop 65.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos preko 13t/ha suvog zrna.</p>	<p><u>ZP 544</u> Visina biljke 235 cm. Klip cilindričan na visini od 100 cm, sa 16 redova zrna. Zrno je u tipu zubana, žute boje. Hibrid tolerantan na sušu, masa 1000 zrna 400 grama. Preporuka za gajenje do 400 metara nadmorske visine. Preporučena sklop 60.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos 14 – 15 t/ha suvog zrna</p>

<p><u>ZP 560</u> Visina biljke oko 240 cm. Klip konusan na visini od 90cm. Dužina klipa 27 cm sa 14 – 16 redova zrna. Zrno u tipu zubana, žute boje. Hibrid dobre adaptibilnosti. Masa 1000 zrna oko 420 grama. Preporuka za gajenje do 450 metara nadmorske visine. Preporučeni sklop za gajenje 60.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos 13 – 15 t/ha suvog zrna.</p>	<p><u>ZP 600</u> Visina biljke 260cm. Klip je cilindričan na visini od 100 cm. Dužina klipa 29 cm, sa 14 – 16 redova zrna. Zrno u tipu zubana, žute boje. Masa 1000 zrna 450grama. Preporučeni za gajenje do 350 metara nadmorske visine. Preporučeni sklop gajenja 55 – 65.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos 16t/ha suvog zrna.</p>
<p><u>ZP 606</u> Visina biljke 260cm. Klip cilindričan na visini od 100cm. Dužina klipa 25 cm sa 14 – 16 redova zrna. Zrno u tipu zubana žute boje. Masa 1000 zrna 450 grama. Preporučuje se za gajenje do 350 metara nadmorske visine. Preporučeni sklop 55 – 65.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos do 16t/ha suvog zrna.</p>	<p><u>ZP 666</u> Visina biljke oko 200 cm. Klip konusan na visini od 90 cm. Dužina klipa 25 cm, sa 16 redova zrna u klipu. Zrno je u tipu zubana, žute boje. Masa 1000 zrna 390 grama. Preporučuje se za gajenje do 350 metara nadmorske visine. Preporučeni sklop setve 60.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos 15t/ha suvog zrna.</p>

Za setvu na većim nadmorskim visinama (800 m nadmorske visine), kao i za naknadnu i zakasnelu setvu preporučujemo hibride ZP 196; ZP 209 i ZP 260. Navedeni hibridi tolerantniji su na ekstremnije uslove proizvodnje. Preporučeni sklop setve 70 – 75.000 biljaka po hektaru. Potencijal za prinos do 9t/ha suvog zrna.

KRATKE PREPORUKE TEHNOLOGIJE GAJENJA KUKURUZA

Izbor hibrida obaviti u saradnji sa „Poljoprivrednom stručnom službom“ na principima rejonizacije. Kukuruz ne gajiti u monokulturi, već u plodosmeni sa strnim žitima, zmenim mahunjačama i krmnim biljem. Po žetvi strnih žita plitko poorati stninae na dubini d 15 cm. Đubrenje obaviti na osnovu sistematske kontrole plodnosti zemljišta. Zaštitna sredstva za suzbijanje štetnih insekata i korova upotrebiti pravilno i na vreme. Mere nege (kultiviranje, suzbijanje korova i prihranjivanje). Navodnjavanje obaviti po mogućnosti sa normom od 50- 150 mm.

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

KOVRŽAVOST LIŠĆA BRESKVE - *Taphrina deformans*

Ekonomski veoma značajno oboljenje breskve. Skoro svako stablo na okućnicama našeg kraja je zahvaćeno ovim patogenom. Bolest dovodi do smanjivanja prinosa i iscrpljivanja zaraženih stabala i smanjivanja produktivnosti voćnjaka.

Uslovi za infekciju nastupaju čim krene vegetacija,u rano proleće. Temperature iznad 4°C i prisustvo vlage (kiša, rosa, magla...) pogoduje širenju patogena.

Simptomi bolesti uočavaju se na završetku listanja breskve. Prvi razvijeni listovi poprimaju mehurast i kovrdžav izgled i dobijaju narandžasto-crvenu boju. Ti listovi se osuše i počnu opadati. Posebno opadaju ako nastupi vetrovito vreme. Stabla vrlo rano ostaju bez lisne mase. Zametnuti plodovi takođe opadaju zbog nedovoljne fotosinteze ubrzo nakon zmetanja . Ukoliko su uslovi za rast i razvoj povoljni, takva stabla ponovno počinju vegetaciju, ali često zbog nepotpune zrelosti mladara stradaju od niskih temperatura u zimskom periodu.

Suzbijanje:S obzirom da je količinu padavina u tom periodu teško predvideti, za efikasnu zaštitu potrebna su barem dva tretiranja.

Jedno tretiranje obaviti dok su pupoljci potpuno zatvoreni, a drugo tretiranje obavljati u fenofazi bubrenja pupoljaka(tzv.zelena tačka).Prvo tretiranje obaviti u periodu mirovanja breskve, februar-mart mesec,preparatima na bazi

bakra:Cuproxtat(0.35%),Cuprozin(0.35%),Funguran(0.3%),Cuprablau Z(0.4%) u preporučenoj dozi.

U fazi pojave zelene tačke na vrhovima pupoljaka,potrebno je obaviti tretiranje sa jednim od preparata:Dakoflo 720SC(0.35%),Syllit 400SC(0.25%),Delan 700WG(0.1%)...

Sredstvo za zaštitu treba da se odlikuje dobrom otpornošću na ispiranje kišom što daje sigurnost dugotrajne zaštite.Tretiranje obaviti po tihom vremenu i dobrim kvašenjem grana i grančica.

Zorica Lazić,dipl.ing.

PUNE RUKE POSLA ZA VOĆARE

Protekla zima bila je dosta duga i hladna. Takvo vreme, sa izuzetkom par povoljnih dana za radove u voćarstvu, produžilo se do početka proleća. Veoma mali je broj voćara koji su uspeli da deo poslova „otmu“ od vremena i tokom zime. Kod najvećeg broja gazdinstava radovi u voćarstvu se zahuktavaju.

Poslovi koji sledeju u voćnim zasadima su:

Rezidba voćaka

Osnovna svrha rezidbe voćaka je formiranje oblika u mladim zasadima, kao i regulisanje rodnosti i vegetativnog porasta u rodnim zasadima. U zasadima gde se redovno obavlja rezidba može se očekivati svake godine dobar rod i kvalitet ploda, izbegava se alternativno rađanje.

Rezidba jabučastog voća može se raditi već po završetku godine, tokom decembra meseca. Ista se može bezbedno odvijati i tokom zimskog perioda, ukoliko su pogodni uslovi za rad u zasadima.

Rezidba koštičavog voća treba da se radi početkom proleća. Razlog je većoj osetljivosti koštičavog od jabučastog voća na niske zimske temperature. Takođe, koštičavo voće ima kraći period dubokog zimskog mirovanja i pre stupa u vegetaciju. Sada treba intenzivno raditi na rezidbi voćaka kako na formiranje oblika u mladim zasadima, tako i na rod u zasadima u rodu.

Prolećni radovi u malinjacima se ogledaju u izboru i vezivanju izdanaka za rod u ovoj godini, koji se potom orezuju na 3-4 pupoljka iznad gornje žice. Zavisno od sorte se reguliše sklop izdanaka, odnosno broj po dužnom metru. Kod sorte tulamin i miker se preporučuje 4 izdanak, a kod maline maksimalno 5 izdanaka na jedan dužni. Poželjno je da se izbor izdanaka i vezivanje urade kada pupoljci dobro nabubre, čak i kada se mestimično zapaža pojava zelenog dela na vrhu pupoljaka. Na taj način se može izbeći vezivanje suvih ili delimično suvih izdanaka.

Zimsko prskanje

Obavlja se po završenoj rezidbi drvenastog voća i vezivanju izdanaka kod maline. Ovo je veoma važno prskanje, jer se njime znatno smanjuje brojnost štetočina, kao i potencijal bolesti, čime se olakšava zaštita tokom vegetacije. Za prskanje se može koristiti kombinacija bakarnih preparata sa odgovarajućim mineralnim uljem, ili već gotovi preparati – crveno ili plavo ulje, u koncentraciji prema uputstvu na pakovanju. Prskanje obaviti u bubrenju pupoljaka, pre pojave lista i cveta. Potrebno je dobro okupati voćku za potpunu zaštitu.

Đubrenje zasada

Đubrenje voćnih zasada jedino se pouzdano može odrediti na osnovu urađene agrohemijske analize za dotične parcele. Kombinacija NPK đubriva, najpogodnije đubrivo za prihranu, potrebna količina stajnjaka, eventualna potreba za krečnim materijalom za popravku kiselosti određuje se na osnovu kompletne hemijske analize.

Pravilo je da se krečni materijal, ukoliko je potreban, rastura tokom jeseni, a ako je kasnije isporučen ili nabavljen – može se rasturiti i u ovom periodu. U voćnjacima se potrebna količina po preporuci koristi rasturanjem ½ tokom proleća, a druga polovina tokom jeseni ove godine i to celom površinom.

Ukoliko se koristi stajnjak najbolje ga je koristiti tokom jeseni, kombinovano sa kalcizacijom i potrebnim NPK đubrivom uz obavezno unošenje u zemljište obradom. Đubrenje NPK kombinacijama u voćarstvu tokom jeseni je preporučljivo za kombinacije đubriva gde je sadržaj azota /N/, maksimalno 8%.

Preporuka za NPK đubriva gde je odnos hraniva 1:1:1 /primer- 16:16:16/ treba ih u voćarstvu rasturiti u zadnjoj dekadi februara. Takođe, ukoliko u malinjacima stajnjak nije dodat tokom zime, treba ga dodati odmah po vezivanju izdanaka, sa odgovarajućim NPK đubrivom i uz obavezno unošenje obradom u zemljište.

O b r a d a z e m l j i š t a

Posle obavljenog đubrenje neophodno je zemljište obraditi, bilo oranjem ili češće u zasadima maline frezerovanjem redne trake kombinovano sa okopavanjem u samom redu.

Ukoliko se koriste zemljišni herbicidi isti se koriste odmah posle obrade, pre nicanja korova.

Joković Petar, dipl. ing.

Kruškina buva – Psylla pyri

Kruškina buva (*Psylla pyri*) je štetočina čiji je domaćin kruška, retko jabuka i dunja. Veličine je od 2,6mm-3,6mm. Karakteristična je pojava sezonskog dimorfizma, zimska forma je tamnija od letnje. Na prvom paru krila je tamna mrlja. Zadnji par nogu je razvijeniji od ostalih i podešen za skakanje.

Jaja su dimenzije 0,3 x 0,1 mm. U početku su bela, posle primaju žutu pa narandžastu boju, sa donje strane imaju peteljku. Jaja su pokrivena mednom rosom žućkasto-narandžaste boje. Larva L1 je 0,45 mm dužine, svetložuta, sa crvenim očima i tročlanim pipcima.

Larve zadnja dva stupnja su zelenkastosmede, zaobljene sa izrazitim nastavcima krila. Luče mednu rosu da bi se zaštitile.

Ima 4-5, pa i više generacija godišnje. Kad je intenzivan porast vegetacije može se očekivati veći broj generacija.

Prezimljava kao imago zimske forme u zasadima kruške na skrivenim mestima ili ispod opalog lišća. Ženke odlažu jaja već od sredine februara na mladare oko pupoljaka, u grupicama od 6-10 jaja. Od početka vegetacije ženke odlažu jaja isključivo na zelene organe kruške u grupama (mladi nerazvijeni dlakavi listići, vrhovi izbojaka, cvetne peteljke, lice i naličje listova). Kada dnevna temperatura pređe 10°C, ženke polažu 150-200 jaja na pupoljke i mlado lišće, pojedinačno ili u nizu (u jedan, dva ili više redova), na naličju lišća duž nervature.

Embrionalno razviće traje 6-25 dana u zavisnosti od temperature. Imago zimske forme javlja se do početka maja, a već u to vreme su prisutne i prve letnje forme. Od prve dekade septembra počinju se javljati opet zimske forme. Prva jača pojava larvi je obično u maju u zavisnosti od temperature i vremenskih prilika. Larve naseljavaju vrhove izbojaka, lišće, cvetne peteljke i cvetove, a kasnije i plodove. Larva prelazi kroz pet larvenih stadijuma, prve generacije ulaze u pupoljak da se hrane, dok su dva poslednja stadijuma uočljiva već i na listu, sa produkcijom puno medne rose.

Na biljkama se manifestuju primarne i sekundarne štete.

Primarne štete su posledica direktnog prisustva i isisavanja sokova iz biljnih organa, pri čemu dolazi do deformacije listova, plodova, a kasnije i do nekroze pupoljaka i listova.

Sekundarne štete su posledica izlučivanja velike količine medne rose, na kojoj se naseljavaju gljive čađavice. Kao posledica toga smanjuje se fotosintetska aktivnost, a kod jačeg napada dolazi i do opadanja listova i plodova. Napadnuti plodovi gube i tržišnu vrednost.

Suzbijanje kruškine buve vrši se mineralnim uljima u periodu mirovanja vegetacije i insekticidima odmah posle opadanja cvetnih latica, kada se obično pojavljuju prve larve.

Od mineralnih ulja mogu se primeniti *BELO ULJE* (2-3%), *CRVENO ULJE* (2-3%) i dr.

Za suzbijanje kruškine buve mogu se primeniti neki od sledećih insekticida: *VERTIMEC 018EC* (0,05-0,075%), *ACTELLIC-50* (0,05-0,1%), *INSEGAR 25 WG* (1kg/ha), *TALSTAR* (0,05%), *FASTAK 10 EC* (0,01-0,02%), *CIPKORD 20EC* (0,015-0,03%) i dr. Vertimec 018 EC i Insegar 25 WG se mogu mešati sa mineralnim uljima (0,25%).

Milena Krković, dipl.ing.

Izdavač

**„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“
DOO Užice**

**Tiraž:
300 primeraka**